

Syyrin Sanomat

2008

Sukukokous Suomenlinnassa

SISÄLLYS

Toimittajalta.....	s. 3
Hyvät sukulaiset.....	s. 4
Sihteerin pallilta.....	s. 5
Syyriläiset Suomenlinnassa.....	s. 7
Suomenlinna – Helsingin helmi.....	s. 12
Eva Ihamuotila – kodin perinteen vaalija.....	s. 15
Sellinen oli Rikhard-setä.....	s. 20
Sota-ajan lapsuusmuistoja Ylöjärveltä.....	s. 24
Pyhän Jaakon tiellä.....	s. 28
Piänt praakkamist.....	s. 33
Toimituksessa huomioitua.....	s. 35
Sukuseuran hallitus 2006–2008.....	s. 36
Muistosäätiön myöntämät stipendit 2007.....	s. 38
Kutsu sukutapaamiseen.....	s. 39

TOIMITTAJALTA

Lupauduin toimittamaan Syyrin Sanomia viime syksynä äitini pienoisen suostuttelun jälkeen. Vuoden 2007 numeronhan toimitti Matti Äärilä Marja-Riitta Perttulan luovuttua lehden päätoimittajan tehtävistä, joissa hän toimi pitkään ja ansiokkaasti.

Olen arabian kielen ja islamin tutkimuksen neljännen vuoden opiskelija Helsingin yliopistossa. Olen aina pitänyt kirjoittamisesta ja kirjallisuudesta; sivuaineena olenkin lukenut yleistä kirjallisuustiedettä.

Haasteet lehden parissa ovat olleet kiehtovia. On ollut mielenkiintoista esimerkiksi haastatella suvun jäseniä ja miettiä, mitä menneisyys, suku ja syntyperä merkitsevät ihmiselle. Haastattelujen aikana on useasti noussut esille se, miten yhteiskunta ja pienemmätkin yksiköt, kuten perheet, ovat muuttuneet. Onko niin, että samalla kun tiede, tekniikka ja talous ovat edistyneet, moderni yhteiskunta on unohtanut monia entisajan hyveitä, kuten yhteisöllisyyden.

Tämän vuoden numerossa Ihamuotiloiden sukuhaaran merkitys on painottunut, mikä johtuu ennen kaikkea siitä, että se on haara, jonka tunnen parhaiten. Jotta Syyrin Sanomat olisi yhdysside, joka ottaa kaikki sukuhaarat yhtäläisesti huomioon, pyydän suvun jäseniä lähettämään kaikenlaisia artikkeleita ja tekstejä toimittajalle: Ilkka Lindstedt os. Agricolankuja 6 D 88, 00530 Helsinki, tai sähköpostilla: ilkka.lindstedt@helsinki.fi.

Lehden mukana lähetetään kaksi tärkeää liitettä: sukuseuran jäsenmaksulomake sekä kutsu tämän vuoden sukuretkelle Histalle ja teatteriin sunnuntaina 24.8.2008. Kumpaakaan ei lähetetä erikseen uudestaan! Kutsu on lehden sivulla 39. Maksettaessa jäsenmaksua on hyvä liittää viestiksi niiden henkilöiden nimet, joiden maksu maksetaan.

Kannattaa myös alkaa varautua sukuseuran 25-vuotisjuhlavuoteen 2009. Tapaamista on alustavasti kaavailtu sunnuntaille 9.8.2009.

Ilkka Lindstedt

Syyrin Sanomien toimittaja

HYVÄT SUKULAISET

Kirjoittaminen Syyrin Sanomiin on yllättävän vaikeaa. Ehkä osasyynä on se, että kirjoitan vasta toista kertaa. Olemme erittäin tyytyväisiä viime numeroomme, joka tehtiin talkootyönä johtokunnan toimesta.

Lehtemme tulevaisuus näyttää hyvältä, sillä viime vuoden sukkokokouksessa Suomenlinnassa serkkuni Kirsti Kuivajärvi ilmoitti, että heidän poikansa Ilkka on valmis ottamaan päätoimittajan viran vastaan ja näin ollen hän on uusi Syyrin Sanomien päätoimittaja.

Olemme saaneet kiitosta ja toivoisimme myös kritiikkiä, jotta voisimme kehittää lehteämme entistä mielenkiintoisemmaksi. Tähän me tarvitsemme teitä kaikkia, hyvät sukulaiset.

Lehdessä ehkä osa sukuhaaroista jää liian vähälle huomiolle. Taas on muistettava lehden tekijöiden vapaaehtoisuus ja rajoitettu aika. Lehteä tehdään yhdessä talkoovoimin ja lehdentekijät eivät voi tietää kaikkea mitä tapahtuu. Meidän kaikkien tulisi olla aktiivisia ja rohkeita kirjoittamaan juttuja.

Olisikohan sellaisesta järjestelystä apua, että sukuhaaroittain joku ilmoittautuisi vapaaehtoisesti seuraamaan erityisesti hänen oman sukuhaaransa asioita ja keräisi mahdollisesti juttuja lehtemme. Rakentavia ehdotuksia kaivataan.

Nähdään kesällä.

Jukka Kahila, sukuseuran puheenjohtaja

SIHTEERIN PALLILTA

Sukuseuran vuosikokous pidettiin 2.9.2007 Helsingissä. Suomenlinnassa ja paikalla oli 44 suvun jäsentä. Lieköhän vuosikokoukseen kuuluvat henkilövalinnat ja niiden aiheuttamat työt pelottaneet osallistumista tähän suvun yhteiseen tapahtumaan. Sukuseuran jäsenmäärä olisi edellyttänyt suurempaa osanottajamäärää.

Sen lisäksi, että nautittiin kerrassaan maittava ateria, pidettiin myöskin joka toinen vuosi pidettäväksi määrätty sukuseuran vuosikokous. Varsinaisen vuosikokouksen osanottajat eivät mitään muutoksia toimintaan kaivanneet ja kaikki toimihenkilöt valittiin jatkamaan tehtävissään.

Kokoustapahtumia seurattessani ja niitä samalla muistiin kirjatessani jäi päällimmäiseksi sellainen kuva, että jollakin tavalla pitäisi saada myöskin suvun nuorempi jäsenistö kiinnostumaan oman sukuhaaransa ja samalla sukuseuran historiasta.

Kokousväki ei tällä kertaa kuitenkaan innostunut antamaan valitulle johtokunnalle mitään uusia ideoita, joiden avulla toimintaa voitaisiin kehittää ja uudistaa. Kuitenkin jäsenistöltä saadut vinkit ja ehdotukset olisivat kullan arvoisia.

Suvun eri haaroille voisikin esittää toivomuksen, että sieltä löytyisi uusien ideoiden lisäksi myöskin tuoreita voimia mukaan sukuseuran toimintaan, jolla taattaisiin sukuseuran tulevaisuus. Eikä myöskään niiden suvun jäsenten työ, jotka sitä aikanaan olivat perustamassa, menisi ”harakoille”.

Vaikka me tänä päivänä valitamme jatkuvaa kiirettämme ja ajan puutettamme, varmasti kuitenkin almanakkaamme oikein järjestämällä löytyy muutama tuokio myöskin sukuseuralle.

Lukija varmasti kysyy: Mitä hyötyä on penkoa vanhoja papereita, tai juosta kokouksissa ja uhrata ajastaan kokonainen päivä jollekin tylsälle sukukokoukselle, jossa kukaties täytyy vielä ottaa joku tylsä hommakin ristikseen?

Kun Fredrica ja Matti Syyrin sukuseura lähes neljännes vuosisata sitten päätettiin perustaa, sen pääajatuksena oli koota ja tallentaa heidän jälkeläistensä vaiheet tiedoksi meille tämän päivän suvun jäsenille, sekä tutustuttaa suvun jäsenistön keskenään, ”ettei kävisi niin, että serkukset eivät kadulla vastakkain tullessaan tuntisi toisiaan.”

Tämä taas velvoittaa meitä pitämään huolta historiatietojen säilymisestä ja tietenkin tallentaa oma historiamme tuleville sukuolville. Olemme yhtenä lenkinä Syyrin suvun historiassa, eikä varmaankaan ole tarkoitus, että me olisimme tätä ketjua katkaisemassa.

Päin vastoin meidän tehtävämme on vahvistaa ketjun renkaita omalta osaltamme ja estää sukuketjun ruostuminen. Sukuseuran osalta meillä on käytettävissä omat kotisivut ja lehti Syyrin Sanomat. Toivottavasti suvun jäsenet löytävät nämä kanavat ja näiden avulla yhteydenpito sukulaisten kesken nopeutuu ja kaikki seuran tiedot kulkeutuvat jäsenten tiedoksi.

Myöskin säätiö, joka avustaa toimintaamme taloudellisesti voi käyttää näitä omien tietojensa julkistamiseen.

Sihteeri Matti Äärilä

HUOMAUTUS

Syyrin Sukuseuran kotisivujen osoite oli tullut viime lehteen väärin. Oikea osoite on: www.syyrinsukuseura.com

Toinen huomio: Sukuseuran hallitus on päättänyt, että tänä vuonna Syyrin Sanomia lähetetään vain yksi kappale taloutta kohden.

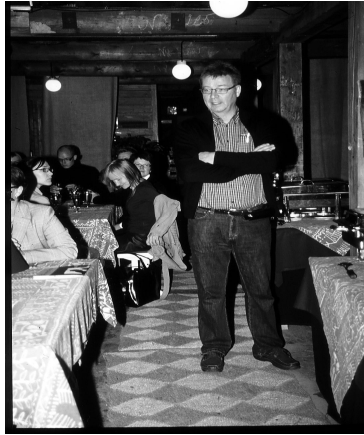
SYYRILÄISET SUOMENLINNASSA

Syyrin sukuseuran joka toinen vuosi pidettävään sukkokoukseen kokoonnuttiin tällä kertaa 2.9. Suomenlinnassa Chapman-ravintolassa. Vanhasta mastovarastosta olikin saatu miellyttävä kokous- ja muidenkin tilaisuuksien pitopaikka.

Ravintola Chapman

Sykyisen sateisesta sunnuntaista huolimatta 44 suvun jäsentä oli paikalla pohtimassa sukuseuran asioiden hoitoa ja suunnittelemassa tulevaa toimintaa.

Jukka Kahila toivottaa osanottajat tervetulleiksi

Tilaisuus aloitettiin puheenjohtaja Jukka Kahilan tervetuloiltoivotuksella ja kehotuksella nauttia pöydän antimista. Maittavan ja suussa sulavan monen ruokalajin aterian jälkeen päästiin päivän pääasiaan, eli sukukokouksen pitoon.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin sukuseuran puheenjohtaja Jukka Kahila ja sihteeriksi Matti Äärilä, pöytäkirjan tarkastajiksi ja samalla ääntenlaskijoiksi valittiin Marja Ihamuotila ja Leena Fabre-Ihamuotila.

Raatikaiset, Koskiset ja Ihamuotilat

Kokous hyväksyi yksimielisesti esitetyt kuluneen toimintakauden toiminta- ja tilikertomukset. Tilivelvollisille myönnettiin tili- ja vastuuvapaus.

Tulevan toimintakauden toimintakertomuksen, johon vuosikokouksen lisäksi sisältyi myöskin retki johonkin kohteeseen, kokous hyväksyi yksimielisesti.

Johtokuntaan toimintakaudeksi 2008–2009 valittiin seuraavat:

Jukka Kahila

Kyllikki Raatikainen

Matti Äärilä

Riikka Isotalo

Sirkka Vainio

Ulla Vesander

Kaija Kurkela

Sini Fabre

Johtokunta tulee valitsemaan keskuudestaan tarvittavat toimihenkilöt.

Kokouksessa antoi keskustelu aiheita Syyrin Sanomien toimittaminen tulevaisuudessa, sillä se on todettu tarpeelliseksi tiedottajaksi.

Vuosikokouksen osanottajia

Keskustelua herätti myöskin sukuseuran arkisto. Vanhat pöytäkirjat ovat Turun Maakunta Arkistossa, mutta jäsenistön hallussa on seuralle kuuluvaa esineistöä, joka olisi hyvä saada

kootuksi samaan paikkaan. Asia jätettiin hautumaan ja päätettiin investoida jäsenien hallussa oleva sukuseuralle kuuluva omaisuus, jonka jälkeen asiaan palataan uudelleen .

Merkkipäiviä viettäneitä muistettiin:

Pauli Pakula 80 vuotta, muistoesine

Terttu ja Lasse Syrjänen 70 vuotta, seuran viiri

Merja Isotalo 60 vuotta, muistoesine

Opas kertoo Suomenlinnan historiasta

Tyytyväisyydellä todettiin, että sukuseuran kotisivut ovat avautuneet ja otettu heti käyttöön.

Webmaster Matti Saarinen kutsuttiin myöskin Matilda Ihamuotilan muistosäätiön hallituksen kokoukseen, sillä säätiökin tulee jatkossa käyttämään sivuja hyväkseen. Toivottavasti myöskin jäsenet löytävät sivut, ottavat ne omakseen ja käyttävät niitä.

Helsinkiä Suomenlinnasta nähtyä

Kokouksen päätyttyä nautittiin maittavat kakkukahvit ja oltiin valmiit lähtemään opastetulle kierrokselle tutustumaan Suomenlinnan historiallisiin nähtävyyksiin. Aamuinen sade oli vaihtunut aurinkoiseksi alkusyksyn iltapäiväksi. Samalla tuli hyötyliikunnan merkeissä hyvän oppaan kertomana iso annos tietoa Suomen historiastakin. Opas kertoi myöskin paljon sellaista tietoa, mitä ei mistään historian kirjoista löydy.

Kotimatka kuluikin monenlaisten ajatusten pyöriessä mielessä. Päällimmäisenä pyöri ajatus: miten saataisiin suvun nuoriso innostumaan sukuseurasta, sen toiminnasta ja tulevaisuudesta. Tämäkin asia varmasti tulee puhuttamaan ja antamaan aiheen yhteen jos toiseenkin palaveriin.

Teksti ja kuvat: Matti Äärilä

SUOMENLINNA – HELSINGIN HELMI

Suomenlinna on mittava merilinnoitus, ainutlaatuinen, kulttuurihistoriallinen Unescon maailmanperintökohde. Suomenlinna on merkinnyt suurta roolia Suomen ja koko Itämeren historiassa. Samalla se on tänä päivänä yksi elävä Helsingin kaupunginosa, jossa asuu noin 850 helsinkiläistä.

Kuvassa näkymä Suomenlinnan tykistölahden ympäristöstä, kuva Kirsti Kuivajärvi

Historia lyhyesti

Linnoituksen historiassa voidaan erottaa kolme eri kautta: ruotsalainen, venäläinen ja vuoden 1917 jälkeen suomalainen kausi. Suomenlinnan linnoitus rakennettiin 1700-luvulla, kun Ruotsi kaipasi saaristolinnostusta itäiselle puolelle turvaksi Venäjän uhkaa vartioimaan. Rakennustyöt aloitettiin vuonna 1748 Augustin Ehrensvärdin johdolla. Hankkeesta tuli suurin rakennushanke, johon Ruotsi oli koskaan ryhtynyt. Ranska, joka oli huolestunut Venäjän vaikutusvallan kasvusta, tuki Ruotsin linnoitushanketta Suomessa antaen muun muassa 90 tynnyriä kultaa Suomenlinnan rakentamiseksi.

Linnoitus sai nimen Sveaborg, joka oli kuitenkin suomenkielisille vaikea lausua ja niinpä nimi kääntyi Viaporiksi.

Samaan aikaan kun Helsinki oli pieni kylä, jossa asui reilut tuhat ihmistä, Suomenlinnassa asui ja työskenteli useita tuhansia työmiehiä linnoitustyömaan kimpussa. Kallioita louhittiin, kivenjätkäleitä siirrettiin ja hakattiin. Niistä rakennettiin muureja, taloja, linnoituksia ja

telakka. Muureille tuli pituutta noin 8 kilometriä. – Uskomatonta, että lähes kaikki kiviaines on peräisin Suomenlinnan saarien kallioista!

Neljän-, viidenkymmenen vuoden aikana syntyivät linnoituksen osat, sarvilinnat, kruunulinnat, bastionit, tenaljit, kurtiinit, ravelliinit ja rantavarustukset. Ehrensverd nimesi niitä paitsi linnoitusupseerien mukaan, myös varainhankintamielessä rakennustöihin varoja lahjoittaneiden ruotsalaisten valtiomiesten ja varakkaan ylimystön mukaan.

Suomenlinna oli tuolloin 1700–1800-luvun vaihteessa Helsingin keskiö. Rakennustyömaa edellytti monenlaisen ammattitaidon kehittymistä, niin suunnittelutaitoja kuin kivirakentamisen, sepän ja muita käsityötaitoja. Helsingin kasvu oli pitkälle Suomenlinnan ansiota: Ruotsin merilinnoitus kasvatti mantereella olevan Helsingin taloutta ja kohotti sen merkittävien kaupunkien joukkoon. Suomenlinnassa kukoisti myös kulttuurielämä, esimerkiksi konsertti- ja teatteriesityksiä järjestettiin sekä menuetin tanssimista harjoiteltiin.

Rakennustyö oli kuitenkin raskasta, asuntoina käytetyt suojat olivat heikkotasoisia, ruoka yksipuolista ja kulkutauteja esiintyi. Rakennustöiden aikana kuoli useita satoja miehiä. Myöhemmin Venäjän vallan aikana asukkaita ja sotamiehiä surmasi myös kolera.

Viaporin alettiin maailmalla pitää linnoituksena, jota olisi mahdoton valloittaa, näin ajattelivat myös venäläiset. Aikalaisille ja jälkipolville onkin jäänyt käsittämättömäksi, miksi viimeinen Ruotsin vallan aikainen komendantti Carl Olof Cronstedt Suomen sodan aikana, vuonna 1808 antautui venäläisille, vaikka tilanne ei ollut vielä toivoton.

Suomen siirryttyä osaksi Venäjää jatkoivat venäläiset linnoituksen rakentamista omien suunnitelmiansa mukaan. Siitä lähtien Suomeen sijoitettujen joukkojen tavoitteena oli turvata Pietari. Ruotsin vallan aikana rakennustöiden painopiste oli ollut Susisaarella ja Kustaanmiekalla. Venäjän vallan aikana sitä vastoin Iso-Mustasaaresta tuli linnoituksen keskeisin osa, jonne rakennettiin muun muassa suuria kasarmirakennuksia ja kirkko. Venäjän vallan alkuvuosikymmeninä Viaporin rakentamista kuitenkin laiminlyötiin. Vasta Krimin sodan sytyttyä 1853 Viaporin alettiin ajanmukaistaa. Puolustuksen lisäämiseksi saarten etelä- ja länsirannoille alettiin rakentaa maavalleja.

Krimin sota ulottui Viaporiin asti. Ranska ja Englanti tukivat Turkia, jolle Venäjä oli julistanut sodan. Liittoutuneet pyrkivät sulkemaan Venäjän Itämeren laivaston satamiin ja tuhoamaan Venäjän omaisuutta. Ranskalais-englantilainen laivasto eteni Viaporin edustalle

saakka ja tulitti rajusti Viaporista 45 tuntia. Viaporin tykit eivät yltäneet laivastoon. Linnoituksessa syttyi useita tulipaloja ja Viapori kärsi tuntevia vahinkoja. Lopulta tulitus päättyi ja laivasto lähti pois yrittämättä maihinnousua.

Krimin sodan jälkeen Viapori eli varsin rauhallista aikaa. Venäjän sisäisten ongelmien ilmetessä kapinahenkeä nousi myös Suomessa ja Viapori on jäänyt historiaan venäläisen sotajoukon kapinasta 1906. Kapinalliset ottivat linnoituksen pääsaaret haltuunsa, tulituksissa rakennuksia vaurioitui. Venäläiset kukistivat kapinan.

Suomen itsenäistymisen alkuaikojat on mainittu Suomenlinnan historian onnettomimpana aikana. Venäläisten tyhjiksi jättäneisiin tiloihin alettiin sijoittaa punavankeja. Suurimmillaan vankiluku oli 8500; asumisahtaus ja hygienia-tila oli ankeaa. Elintarvikepula oli koko maassa ja Suomenlinnassa vangit näkivät nälkää. Kurjat olosuhteet johtivat vankileirin lopettamiseen vuoden 1918 lopussa.

Sittemmin Suomenlinna kehittyi varuskunta-alueena. Toisen maailmansodan aikana Suomenlinnan pommitusvauriot jäivät vähäisiksi, vaikka linnoitus oli Helsingin edustalla.

Suomenlinna nykyisin

Tänä päivänä Suomenlinna on elinvoimainen Helsingin kaupunginosa. Suomenlinnassa toimii päiväkotia, peruskoulu, kirkko, kirjasto, kuusi museota ja kauppa. Valtion laitoksista Suomenlinnassa sijaitsevat Suomenlinnan hoitokunta, Rajavartiolaitoksen Suomenlahden merivartiosto, Merisotakoulu ja Helsingin avovankila. Työpaikkoja on noin 400-500.

Suomenlinnasta on muodostunut kiinnostava kulttuurimatkailukohde. Saarilla käy vuosittain yli 700 000 tuhatta turistia tutustumassa Unescon maailmanperintökohteeseen, jota Suomen valtio on velvollinen säilyttämään esimerkkinä aikakautensa linnoitusarkkitehtuurista. Saarelle saapuessaan monet kokevat tullessaan aivan eri aikakaudelle ja ympäristöön, jota ei löydä mistään muualta maailmasta. Suomenlinna-museo kertoo yli 250-vuotisen taistelun monipuolisesta historiasta. Suomenlinnassa järjestetään vuosittain lukuisia kulttuuri-tapahtumia. Suomenlinnan linnoituksen ja sen muurien restaurointi jatkuu yhä.

Kirjoittaja on Kirsti Kuivajärvi, jonka työpaikka Suomenlinnassa on Helsingin avovankilan johtajana ja josta on tullut varsinainen Suomenlinnan ihailija.

EVA IHAMUOTILA – KODIN PERINTEEN VAALIJA

Syyrin Sanomien toimituksella oli tilaisuus haastatella sukumme vanhinta jäsentä, Eva Ihamuotilaa ja käydä hänen kanssaan kirjeenvaihtoa. Eva syntyi 3.2.1914 Salli ja Frans Ihamuotilan ensimmäisenä lapsena. Evan huolellisuus ja antaumuksellinen paneutuminen haastatteluun vastaamiseen teki toimitukseen ainutlaatuisen vaikutuksen. Vain harva 94-vuotias on ajatuksiltaan niin vireä ja aikaansa seuraava kuin Eva Ihamuotila!

Eva kertoo, että sota viivästytti hänen valmistumistaan Helsingin yliopistosta. Hän suoritti loppututkinnon teologisessa tiedekunnassa vuonna 1942. Sodan aikana hän työskenteli muun muassa kanslialottana kotirintamalla. Sodan jälkeen Eva Ihamuotila toimi Lahden seurakunnan nais- ja tyttötyöntekijänä. Vuonna 1947 hän siirtyi Turkuun opettajaksi; ensin Turun yhteislyseoon ja vuonna 1952 Turun tyttökouluun uskonnon ja historian nuoremmaksi lehtoriksi. Turun tyttökoulussa hän toimi rehtorina 15 vuotta. Eläkepäivät alkoivat vuonna 1976.

Evan tuotteliaisuudesta ja hyvästä kirjoittamistaidosta on voinut nauttia koko suku. Hän on saanut myös asiantuntijoilta tunnustusta kirjoistaan kodin arkipäivän samoin kuin juhlien kuvaajana. Evan laajasta arkistosta, mm. kirjeistä ja valokuvista on ollut kiinnostunut Turun maakunta-arkisto. Arvokas kulttuuriperintö on myös Evan huolella säilyttämä perheen vanhojen käsitöiden ja tekstiilien kokoelma, jonka osa oli vuonna 2005 esillä sukukokouksessa Raisiossa, Evan lapsuuden ja nuoruusiän kodissa, ihastuttavassa Fridhemissä. Eva lahjoittaa tekstiilikokoelman Hämeenlinnaan Wetterhoffin kokoelmiin.

Eva 1-vuotiaana nalle-lelunsa kanssa

(Kuva Eva Ihamuotilan kuvakokoelmat)

Suvusta ja sukulaisuudesta

Evalta kysyttiin, mitä suku merkitsee hänelle.

”’Suku’ ei ole kokonaisuus. Kuulun neljään sukuun: äidin-isän (Tervot), äidin-äidin (Sjödahlit) sekä isän-isän (Ihamuotilat) ja isän-äidin (Syyrit) sukuihin. – Kuulun myös kahteen sukuseuraan: Syyrin sukuseuraan ja Tervo-Tervosten sukuseuraan. Tervo-Tervosten Tervaksia nimisen sukuseuralehden ja Syyrin Sanomien välityksellä ovat tietoni näistä suvuista lisääntyneet.”

Eva korostaa: ”Suvut ja sukulaissuhteet ovat minulle tärkeitä. – On mielenkiintoista, kun on huomaavinaan sukulaisten, omaisten ja omien luonteenpiirteitten ja menettelytapojen johtuvan milloin minkin suvun geeniperinnöstä. En ole juureton; siitä olen kiitollinen.”

Isänsä eli Ihamuotilan suvusta Eva kertoo tietävänsä kovin vähän. ”En ymmärtänyt kysellä, kun vielä olivat elossa ne, jotka olisivat pystyneet kysymyksiini vastaamaan.” ”Myös äidin-äidin Sjödahlien suvusta minulla on vain joitakin sirpaletietoja. Löysin ne Perheraamatun välissä olleista äitini muistiinpanoista. Niiden mukaan joku Sjödahlien esi-isistä olisi ollut Turun koulun rehtorina. Olisin halunnut tietää lisää ja soitin pikkuserkulleni Eila Pennaselle, jonka kanssa en aikaisemmin ollut yhteydessä. Hänenkin tietonsa olivat vähäiset.” ”Kaikkien näitten sukuhaarojen poisnukkuneitten elämänvaiheet kiinnostavat minua todella paljon”, toteaa Eva. ”Pienikin tieto heistä on tärkeää. Pelkät sukutaulut nimeen ja vuosilukuineen, ulottuivatpa kuinka kauas tahansa, eivät minulle paljoakaan merkitse.”

Nyky-yhteiskunnan tilasta

Toimitus kysyi Eva Ihamuotilalta, mitkä asiat yhteiskuntamme kehityksessä sotien jälkeen ilahduttavat ja mitkä huolestuttavat. Aluksi Evalle tuli enemmän mieleen kielteisiä ilmiöitä, esimerkiksi se, että vanhat hyvät arvot, kuten koti, uskonto ja isänmaa, ovat menettämässä entistä merkitystään. ”Nykyisin näyttää siltä, että on tullut uusia tavoitteita. Jumalan asemasta on alettu kumartaa mammonaa ja markkinavoimia yhä enenevässä määrin. Urakehitys johtaa usein perheen laiminlyömiseen ja tapahtuu lähimmäisistä välittämättä. Juopa hyvin rikkaitten ja köyhyysrajoilla olevien välillä näyttää yhä kasvavan. Vapaaehtoista avustustyötä tekevien järjestöjen taholta kerrotaan, että aikaisemmin leipäjonoissa oli pääasiassa alkoholisteja. Nyt perheellisten määrä leipäjonoissa lisääntyy lisääntymistään.”

Eva puhuu myös kasvatustyöstä: ”Monet kodit jättävät kasvatuksen koulujen ja opettajien tehtäväksi. Kasvatusta vaille jääneiden lasten mukana kouluissa lisääntyvät koulukiusaamiset, huumeitten käyttö, kaikenlainen kurittomuus, jopa rikollisuus.” Vastapainoksi Eva korostaa, että toki on paljon koteja, joissa lapsista ja heidän kasvatuksestaan huolehditaan. ”Vielä on monia kouluja, joissa opettajien ja oppilaiden välit ovat hyvät ja yhteistyö sujuu kitkattomasti.”

Haastattelua tehtiin Jokelan koulun järkyttävien tapahtumien aikoihin. Ampumavälikohtauksen jälkiseuraukset saivat Evan pohtimaan edelleen nykykehityksen eri puolia. ”Tapahtuma toi näkyviin, miten paljon kansassamme on lähimmäisistä välittämistä ja auttamisen halua. Kautta maan avattiin kirkkojen ovia, papit ja seurakuntien työntekijät olivat välittömästi paikalla antamassa kriisiapua. Kirkoissa järjestettiin hartaushetkiä ja nuorisoa on ollut paljon mukana näissä hartauksissa. Kouluissa on annettu kriisiapua ja oppitunnit on käytetty tapahtuman käsittelyyn. Järjestöt ja yhdistykset ovat antaneet tilojaan kriisityön tekijöitten käyttöön.”

”En ole huomannut, että ampujaa olisi pahemmin syyllistetty. On ymmärretty tai ainakin yritetty ymmärtää, että hän oli sairas tai hänen mielensä oli pahasti järkkynyt. Tuskinpa näin olisi käynyt, ellei hän olisi joutunut Internetissä piilevän pahan pimeille poluille.”

Eva tähdentää sitä, että ongelmat koskettavat vain osaa nuorisosta, ja suuri osa koululaisista ja opiskelijoista paneutuu opiskeluunsa parhaan kykynsä mukaan. ”Suomen koululaisten oppimistulokset ovat kansainvälisessä vertailussa keskimääräistä parempia. Opintojensa ohella nuorilla on hyviä harrastuksia: musiikkia, luonnonsuojelua, urheilua ja liikuntaa ym. On niitäkin nuoria, jotka ovat huomanneet yksinäiset vanhukset ja käyvät heille lukemassa ja heidän kanssaan kävelemässä.” Eva kertoo myös seurakuntanuorista, jotka ovat mukana ns. Saapas-toiminnassa auttamassa perjantai-iltaisina ja nuorisofestivaaleissa kuljettamassa sammuneita nuoria koteihinsa ja selviytymisasemille. Eva toteaa, että edelleen pätee sotien jälleenrakentamisen aikainen lause ”Nuoriso on isänmaamme toivo”.

EU:n määräyksiä lukiessaan Eva on miettinyt: ”Onko Suomi enää itsenäinen maa; isänmaamme, jonka itsenäisyyden vuoksi niin kalliit uhrat on annettu.” Evaa huolestuttaa, että valtion ja kuntien yhteiskunnallinen toiminta on tullut enemmän puoluepolitiikan värittämäksi ja että puolustusvoimien määrärahoja ja henkilöstöä jatkuvasti vähennetään. ”Todella huolestuttavaa on valtion alkoholipolitiikka ja sen seurauksena ainakin osittain alkoholismien jatkuva

lisääntyminen.” Eva harmittelee myös pubien ja ravintoloiden suurta määrää. Osa nuorisoa viihtyy niissä aamuyöhön saakka.

Eva pitää huolestuttavana luterilaisen kirkon sisäisiä ristiriitoja. Hän pohtii kirkosta eroavien kasvavaa määrää. ”Aika näyttää, parantaako tilannetta kirkollisen äänestysikärajan mahdollinen laskeminen kuuteentoista vuoteen.” Eva kertoo, että kirkolliskokous on marraskuussa 2007 hyväksynyt ikärajan laskemisen, mutta asia on vielä käsiteltävä eduskunnassa. Mieltä painaa myös sata vuotta Afrikassa ja Aasiassa toimineen Suomen Lähetysseuran kriisi. ”On jouduttu kotiuttamaan lähetystyöntekijöitä niistä maista, joissa terrorismi, väkivalta ja myös viha kristittyjä kohtaan on jokapäiväinen uhka.”

Erittäin positiivisena Eva pitää sitä, että kansassamme on paljon sosiaalista mieltä. ”Halutaan auttaa heitä, joita ei virallinen sosiaalitoimi saavuta tai joille sosiaaliapu ei ole riittävä.” Tärkeistä järjestöistä ja muista auttavista tahoista Eva haluaa mainita erityisesti Pelastusarmeijan, Kirkon diakoniatoinen, SOS-lapsikylät, Kirkon Ulkomaanavun ja Suomen Pipliaseuran. ”Pelastusarmeija on maassamme tehnyt jo yli sata vuotta pyyteettömästi sosiaalista ja hengellistä työtä. Pelastusarmeijalaiset eivät kaihdakaan kaikkein kurjimmissakin olosuhteissa elävien luokse menemistä.” Evan mielestä Kirkon diakoniatoinen on myös valmis auttamaan todellisessa avun tarpeessa olevia eikä sen auttamistyötä rasita byrokratia. Kansainvälisistä organisaatioista Eva nostaa esiin Unicef- ja Amnesty International -järjestöt.

Kaikkien lähimmäistyötä tekevien tukena ei välttämättä ole jokin yhdistys tai järjestö. Eva kertoo ilolla seuranneensa, miten Heikki Hursti on jatkanut isänsä työtä järjestämällä kaikista köyhimmille niin itsenäisyyspäivän kuin joulun runsaat ruokatarjoilut. Eva kertoo myös vastaavista turkulaisista työttömien joulupöydistä. Auttamistyön laajuutta korostaessaan Eva muistuttaa vanhasta sanonnasta: ”Kansan käsi on karttuista.” ”Keräyspisteisiin tuodaan vaatteita, ruokaa ym. ja kuorma kuorman perästä lähtee apua tarvitseviin kohteisiin.”

Eva ilahduttaa, että pitkän piittaamattomuuden jälkeen on alettu osoittaa sotaveteraaneille kunnioitusta ja kiitollisuutta sekä viralliselta että tavallisten kansalaisten taholta. ”On tunnustettu heidän ratkaiseva osuutensa Suomen vapauden pelastamisessa. Heidän kunniaakseen liputetaan ja järjestetään juhlatilaisuuksia.” Eva muistuttaa, että sotaveteraanitoiminnassa on mukana myös naisia, jotka ovat olleet sodan vaatimissa tehtävissä. ”Heillä on oikeus käyttää sotaveteraanitunnusta ja osallistua veteraanien kuntoutukseen.” Eva on pannut

merkille, että nuoret ovat alkaneet aikaisempaa enemmän kiinnostua sotaveteraaneista ja heidän muisteluistaan. ”Kiinnostus veteraanien kokemuksiin ja heidän isänmaallisuuteensa on tehnyt vaikutuksen myös nuorisoon. Nuorison isänmaallisuus on nousussa”, toteaa Eva.

Evan 90-vuotispäivät 3.2.2004. Kuvassa vasemmalta Katriina ja Olli Ihamuotila, keskellä päivänsankari, Leena Ihamuotila-Fabre ja Sini Fabre (Kuva Marja-Riitta Perttula)

Evalle läheiset asiat

Evan osallistuminen hyväntekeväisyystyöhön on useille sukulaisille tuttu asia. Toimitus halusi kuulla myös muista Evalle läheisistä asioista. ”Tärkein asia elämässäni on uskonto. Yhdyn kirkkomme uskontunnustukseen, vaikka kaikkea en täysin ymmärräkään. Luotan siihen, että se, mitä nyt ei ymmärrä, selviää tämän maallisen ajan tuolla puolen. Esirukous on ollut minulle tärkeä tehtävä. Nyt tahtoo väsymys ja uni voittaa, mutta uskon ja tiedän, että heikkokin rukous tulee kuulluksi.”

Eva jatkaa: ”Minulle on myös tullut tärkeäksi tallentaa menneiden aikojen elämäntapaa huomattessani, miten se on hävinnyt nykyisestä elämänmenosta Aloin ensin tehdä muistiinpanoja, mutta muistiinpanoista tulikin kirjoja. Lähteinä olen käyttänyt mm. perheenjäsenemme keskinäistä kirjeenvaihtoa. Siitä olen saanut aineksia kertoakseni minkälaista perhe-elämä ennen oli ja miten silloin välitettiin omaisista ja lähimmäisistä.”

Haastattelun lopuksi Evalta kysyttiin, mitä elämänviisauksia tai -ohjeita hän haluaisi välittää suvun nuorisolle. ”Välittäkää lähimmäisistä – kaukaisistakin lähimmäisistä!”, laushtaa Eva.

Toimittanut Kirsti Kuivajärvi

SELLAINEN OLI RIKHARD-SETÄ

Karl Rikhard Ihamuotila syntyi vuonna 1881 ja kuoli 91-vuotiaana Turussa vuonna 1972. Rikhard-setä eli varsin vaatimatonta ja yksinäistä elämää siitä huolimatta, että hän agronomina ja sähköalan insinöörinä, tunnustettuna keksijänä ja myöhempinä vuosina sijoittajana loi mittavan omaisuuden.

Rikhard-setä on suvun merkkihenkilö, jonka ansiota on se, että Matilda Ihamuotilan muistosäätiö on perustettu. Sedän toiminnasta on myöhemmin seurannut myös Syyrin sukuseuran perustaminen. Liioittelematta voidaan sanoa, että Rikhard-setä yhdistää koko sukua. Lukuisat suvun opiskelijat ovat kiitollisuudella ottaneet vastaan sedän omaisuudestaan perustaman muistosäätiön stipendin opintoihinsa. Sukuseuran toimintaa säätiö on taloudellisesti tukenut. Kuitenkin setä on varsinkin suvun nuorelle polvelle jäänyt aika kaukaiseksi.

Syyrin Sanomien toimituksen pyynnöstä Eva Ihamuotila, joka asui 1960–70-lukujen taitteessa Turussa samassa kaupunginosassa Rikhard Ihamuotilan kanssa, muisteli setää. Toimitusta kiinnosti erityisesti se, millainen ihminen Rikhard-setä oli. Lisäksi Evaa pyydettiin kertomaan jokin tapahtuma, joka hyvin kuvaisi setää.

Rikhard Ihamuotila kodissaan Mikonkadulla

Eva kertoo: ”Olin lyhyessä ajassa menettänyt monta lähiomaistani, Aune sisarenikin oli Lahdessa saakka. Perustin uuden kotini Puutarhakadun varrelle lähelle Mikaelinkirkkoa. – Samoihin aikoihin alkoi 90-ikävuottaan lähestyvä Rikhard-setä kaivata omaa kotia oltuaan mm. Betania-palvelutalossa, sillä Vaarniemessä hän ei enää talvisin voinut asua. Jaakko Äärilä sai tehtäväkseen hankkia hänelle asunto Mikaelinkirkon läheltä. Mikonkadun varrelle syntyikin Rikhard-sedälle varsin hauskanäköinen ja viihtyisä koti. Setä oli antanut minun tehtäväkseni kalustamisen, se olikin minulle mieluinen tehtävä.

Sedällä oli lyhyt matka luokseni, asuimme samassa korttelissa, joten ei tarvinnut katujakaan ylittää. Aloin ymmärtää, miksi hänen kotinsa piti olla Mikaelinkirkon lähellä. Setä kävi luonani, toisinaan iltaisin, mutta säännöllisesti sunnuntaisin täsmälleen kellonlyömälleen sovittuun aikaan. Minä puolestani vierailin hänen luonaan. Sedän taloudenhoitaja Saima Nousuniemi keitti kahvit, toisinaan aterioinkin sedän seurana.

Usein tavatessamme oli sedällä muistilista, jossa oli jokapäiväiseen elämään liittyviä kysymyksiä kuten terveydenhoidosta ja ruokailusta. Kun lista oli selvitetty, istuimme toisinaan pitkään mitään puhumatta. Setä mietiskeli omiaan. Minulla oli käsityö. Hiljaisuuden katkaisi jokin lausahdus, joka koski lehdestä luettua tai radiosta kuultua. Setä seurasi valppaasti ajan tapahtumia. Joskus hän kertoi lukeneensa jotain lähimmäistä kohdanneesta onnettomuudesta ja pyysi minua puolestaan viemään huomattavankin rahasumman Pelastusarmeijan tai Punaisen Ristin tilille. Siihen aikaan onnettomuudesta kerrottaessa ilmoitettiin usein pankkisiirtonumero, jonka kautta voi lähimmäistä auttaa. – Toisinaan setä puhui säätiönsä asioista ja kertoi laskimensa avulla laskeneensa, että kahdensadan vuoden kuluttua suku on jo hyvin laaja, ja silloin on niitä, jotka todennäköisesti tarvitsevat taloudellista tukea opinnoissaan ja sairauksissaan. Setä ajatteli paljon sairaita ja yksinäisiä, vanhoja ja köyhiä.

Näinä vuosina sain kokea, miten ennen epäkohtelias ja töykeä setä muuttui huomaavaiseksi ja suorastaan herttaiseksi (setä ei varmaan tästä adjektiivista olisi pitänyt). Useimpien ihmisten seurassa setä oli edelleenkin aika jörö ja erakkomainen.

Olen kirjassa "Vain omaisille" kertonut pari tapausta sedän lähimmäisen välittämisestä. Kerron ne nyt tässä.

Koulussamme oli apusiivooja, jonka elämäntarina oli erittäin traaginen. Kesäisin ei koulussa apusiivoojaa tarvittu, ja kun nyt olin yksin Fridhemissä kysyin häneltä, tulisiko hän kesäapulaiseksi parina päivänä viikossa. En joutunut katumaan tätä ratkaisua. Siihen aikaan ei rehtoreilla ollut varsinaista kesälomaa, mutta työt oli kuitenkin tehtävä. Oli kodikasta, kun koulusta palatessa oli lämmin ateria odottamassa. Kun Hanna (peitenimi) vapautui arkuudestaan, opin tuntemaan hänet miellyttävänä ja älykkäänä ihmisenä. Keskustelimme kirjoista ja ajankohtaisista tapahtumista, mutta emme koskaan hänen menneisyydestään.

Eräänä syysunnuntaina lähdimme hakemaan omenia Fridhemistä. Kahvia juodessamme Hanna hymyä väkinäisesti tavoitellen kertoi, että hänestä pian tulee hampaaton mummu; hänen hammasproteesinsa oli hajoamassa, sitä ei voinut korjata ja uuteen hänellä ei ollut varaa. Illalla Puutarhakadun kodissani kerroin Rikhard-sedälle Hannan proteesihuolesta. Setä tuumi pitkään ja kysyi sitten, mitä sellainen hammasproteesi maksaisi. Viikolla luokseni tullessaan hän sanoi vähän vaivaantuneena, että hän on päättänyt antaa rahat "neidin" hammasproteesiin. Tuskin maltoin odottaa, kun taas lähtisimme Fiatillani Fridhemiiin omenia poimimaan. Iloni oli suuri, kun sain kertoa Hannalle, ettei hänestä tulekaan hampaatonta mummua. Hanna ei ollut uskoa kertomaani, eiväthän he sedän kanssa olleet koskaan tavanneetkaan. Mutta uskottava oli, kun annoin hänelle sedältä saadun kirjekuoren. Eikä se ollut viimeinen Hannan sedältä saama kirjekuori; useita ongelmia niiden avulla ratkaistiin. En koskaan kertonut Rikhard-sedälle "neidin" vaikeuksien taustaa. Vaistomaisesti tajusin, että setä olisi pitänyt sitä sopimattomana toisen ihmisen yksityisyyden loukkaamisena.

Eräänä keskusteluhetkenämme Hanna kertoi, miten hän iltaisin ja sunnuntaisin saamansa luvan perusteella kävi läheisellä sahalla keräämässä kassiinsa puunsäleitä ja lastuja. Hänen pieni asuntonsa oli hyvin kylmä, sitä lämmitti vain kamina, jonka päällä hän valmisti ateriansa.

Kerroin tästäkin Rikhard-sedälle. – Eräänä päivänä sai Mikko sedältä määräyksen etsiä hyvä ja lämmin kerrostaloyksiö parvekkeineen ja kylpyhuoneineen. Tällaisen yksiön Mikko löysikin Lemminkäisenkadulta. Nyt selvisi, että huoneisto oli ostettu "neidin" kodiksi. Hannan mielestä se oli aivan uskomatonta.

Oli se Hannan kuitenkin uskottava ja onnellisena hän muutti vähäiset tavaransa uuteen kotiinsa. Vanhojen tavaroitten kaupoista hän teki hyviä löytöjä. Kyllä häntä vähän avustettiin ystävien voimin kodin kalustamisessa. Lopputulos oli onnistunut, sillä Hannalla oli hyvä maku. Vuokrakin maksettiin yhteisvoimin: Hanna, Mikko ja minä. Setä ymmärsi, että ilman vuokraa ei "neiti" olisi suostunut uuteen kotiinsa muuttamaan. Vuokra oli mahdollisimman alhainen. – Hannaa vaivasi Mikon ja minun osallistumisemme vuokranmaksuun. Mutta sitten koittikin Hannalle onnen päivä. Aivan riemuissaan hän ilmoitti, että nyt hän maksaakin vuokran yksin. Hän oli alkanut saada eläkettä aikaisemmasta, varsinaisesta toimestaan.”

Eva Ihamuotila kertoo, että hän on lukiessaan yllä olevaa, lisännyt kirjoitukseen: "Ihana Rikhard-setä! Niin vaatimaton, niin näkymätön, niin hiljainen tässä kuten monessa muussakin samankaltaisessa tilanteessa!"

SOTA-AJAN LAPSUUSMUISTOJA YLÖJÄRVELTÄ

– Marjatta Kuivajärvi ja Terttu Syrjänen kertovat

Teksti: Ilkka Lindstedt

Sisarukset Marjatta Kuivajärvi ja Terttu Syrjänen viettivät lapsuutensa ja nuoruutensa Suojasten tilalla Ylöjärvellä. Yhteensä lapsia Lauri ja Liisa Ihamuotilan perheessä oli viisi. Terttu ja Marjatta olivat alle kymmenenvuotiaita kun sota syttyi. Seuraavassa haastattelussa he muistelevat lapsuuttaan, kotiaan ja sodan vaikutusta. Lisäksi mietitään Suomen myöhempää kehitystä sekä sitä, mitä nuorella polvella olisi opittavaa historiasta.

Sisarukset yhdessä talon portailla nuorinta Tuulikkia lukuun ottamatta. Oikealta lukien: Mirja, Marjatta, Jaakko ja Terttu

Lapsuus ja sota-aika

Sota-aika ei tuntunut vauraalla Suojasten tilalla niin rankkana kuin joissain muissa perheissä, koska elintarvikkeita saatiin omasta takaa. Varsinaista puutetta ei jouduttu näkemään, joskin pulaa oli tietyistä tuotteista, kuten kahvista ja kaikesta hyvästä. Lisäksi työmäärä lisääntyi nuorten miesten ollessa rintamalla, mikä näkyi myös siinä, että lapset joutuivat osallistumaan niin kodinaskareisiin kuin peltotöihin.

Koko tilan miesväkeä ei kuitenkaan lähetetty rintamalle. Oli vapautettuja ja vanhempia miehiä, joten peltotöistä selvitettiin. Isä, Lauri Ihamuotila oli sodan aikana koti-rintamatehtävissä sairaalassa.

Sotaponnisteluihin osallistuttiin monella tavalla. Esimerkiksi leipää lähetettiin rintamalle, niin kuin Marjatta muistelee: ”Muistan, että kun leipää leivottiin, ne pakattiin valmiina isoihin laatikoihin. Osa leivästä lähetettiin armeijalle.”

Haastattelun aikana käy selväksi, että lapset joutuivat kodintoihin pienestä pitäen. Marjatta viihtyi paremmin sisätöissä: ”Jos leivottiin tai tehtiin sisällä ruokaa, minä olin apuna.” Terttu taas oli enemmän ulkotöissä. Tilalla viljeltiin paljon kulkutauti- ja muita sairaloita varten. Perunan ja porkkanan lisäksi viljeltiin muiden muassa punajuurta, naurista, sipulia, lanttuja ja tupakkaa. Nauriit he muistavat erityisen makeiksi ja herkullisiksi. ”Tupakkaa kuivattiin leikkimökissä”, kertoo Terttu, ”ja isommat siskot vähän kokeilivatkin, miltä maistuu...” Muun ohella kerättiin voikukan juuria, ja niitä laitettiin kahvin joukkoon jatkeeksi.

Mielenkiintoista on se, että myös unikkoja viljeltiin. Sota-aikana morfiinin tarve oli suuri. ”Isä oli tehnyt jonkun lääketehaan kanssa sopimuksen. Unikot kukkivat kauniin punaisina. Kodat kerättiin yksitellen. Kerääminen kesti monta päivää. Kun tarvittiin apua siihen, lastenkodista tuli lapsia auttamaan. Ajattele. Nykyään ei saisi viljelläkään.”

Kysyttäessä sitä, miten sota vaikutti lasten elämään, Terttu vastaa hymyillen: ”Ei ollut karkkia. Sen sijaan syötiin puuronkastiketta (jauhettua puolukkaa ja porkkanaa). Sitä kaadettiin pussista käteen ja sitten nuolttiin. Myös rapeita ruisleivän paloja syötiin. Niin kuin te syötte nykyään popcornia, me söimme ruispaloja!”

Pommituksetkin olivat läsnä. Pimennysverhot olivat joka ikkunassa. Aika ajoin jossain jylisi.

Tila oli pitkälti omavarainen: liha ja muut elintarvikkeet olivat omia. Saippuaa tehtiin eläinten sisuskaluista. ”Se ei tuoksunut hyvältä”, Terttu puistelee päätään. Perunajauhot valmistettiin itse, ja pellavaakin kasvatettiin. Kaupasta hankittiin vain suolaa, sikuria, korviketta sekä mitä säännöstelykorteilla saatiin. Voita tehtiin itse, joskin meijerin voi oli tyttöjen mielestä parempaa...

Vakituisia työntekijöitä oli kymmenkunta: karjanhoitajat, muutama työmies, keittäjä, muonamies ja työnjohtaja. Talkoisiin tuli näiden lisäksi kaupunkilaisia. He saivat ruokaa ja samalla mahdollisuuden ostaa elintarvikkeita. ”Varsinkin perunannostoon tuli paljon väkeä. Muistan, kuinka isolla kahvipannulla pellole vietiin kahvia”, Marjatta kertoo.

Tilalla oli silloin tällöin harjoittelijoita. Terttu tosin muistaa, että kun tytöt tulivat hieman vanhemmiksi, miesharjoittelijat poistuivat välittömästi. Tämän takana oli mitä ilmeisimmin isä. ”Ne kun katsoi meidän likkoja”, Terttu hymähtää.

Lapsia tarvittiin työssä, esim. tässä porkkanapellolla

Perhe

Vanhemmista on paljon hyvää sanottavaa. Terttu tunnustaa olleensa isän tyttö, Marjatta äidin tyttö. Äiti oli avarasydäminen ja auttava. Terttu sanoo: ”Muistan seuraavankin tapauksen. Minulla oli sellainen vihreä takki, jota olin hakenut, että missä se on. Kun menin kerran linja-autoon niin näin, että se takki oli jonkun toisen päällä. Kysyin äidiltä, oliko hän antanut sen.” Vastaus oli myönteinen.

”Tuli kuka tahansa, niin äiti antoi ruokaa ja monta kertaa laittoi ruokaa mukaankin”, Marjatta kertoo.

Isä puolestaan oli päättäväinen ja uuttera. Hän joutui olemaan paljon poissa kotoa liiketoimia hoitamassa. Lisäksi hänellä oli lukuisia yhteiskunnallisia luottamustehtäviä. Hän ei kuitenkaan ollut irrallaan talon töistä, vaan hän osallistui niihin säännöllisesti. ”Kun ostettiin traktori, sitä ei muut saanut ajaakaan kuin isä. Näin oli leikkuupuimurinkin kanssa”, Terttu kertoo. Isä kävi myös joskus itse myymässä varhaisperunaa torilla.

Sodan jälkeen

Yhteiskunnan myöhemmästä kehityksestä Terttu toteaa seuraavaa: ”Yhteiskunta muuttuu vieraaksi. Loppujen lopuksi minusta tuntuu, ettei tämäkään ole hyvä. Varsinkin kun ajattelee, että me olimme nuorena ehkä onnellisempia kuin tämän päivän nuoret, vaikka oli pulaa siitä ja tästä. Joskus ajattelee sitäkin, että ei kaikki hyvinvointi ole aina hyvästä. Pieni pula voi

kasvattaa ihmistä.” Marjatta on pitkälti samaa mieltä: ”Ylöjärvi oli maalaispitäjä ja kaikki tunsivat toisensa. Nyt Ylöjärvi on muuttunut kaupungiksi, siellä ei enää tunne juurikaan ketään.” Yhteisöllisyys näyttää katoavan.

Tyytyväisiä he kuitenkin ovat siitä, että Suomi on pysynyt itsenäisenä. ”Ei se ole tullut helposti. Kunpa nuoretkin oppisivat tämän tajuamaan”, Terttu sanoo.

Erilaisista töistään seurakunnassa Terttu sanoo oppineensa paljon. ”Olen kirkossa valvonut jouluyön ja kohdannut siellä monenmoisia ihmisiä, niin sanottuja puliukkoja ja onnellisia perheitä samaan aikaan. Siellä minä opin kasvamaan, kun näki, että ihmisiä on monenmoisia. Se on ollut sillä tavalla rikasta elämää.”

Lopuksi, mitä sanomista heillä on Suomen nuorisolle? He vastaavat toivovansa, että itsenäisyyttä osattaisiin arvostaa jatkossakin, ja että työtä tehtäisiin perheen, suvun ja koko Suomen hyväksi. ”Ja ennen kaikkea kunnioitettaisiin jokaista ihmistä omana yksilönään”, Terttu sanoo. ”Yksi sellainen asia, joka hyvin äkkiä jää nykyajan ihmisiltä huomaamatta, on se, että joukossa on vähempiosaisia. Heitä ei saisi unohtaa.”

Tähän on helppo yhtyä.

Siskokset nyt: Terttu Syrjänen (s. 1936) ja Marjatta Kuivajärvi (s. 1932)

PYHÄN JAAKON TIELLÄ

Teksti & kuvat: Ilkka Lindstedt

Tein vuoden 2007 elo-syyskuussa patikointimatkan kaverini Ernon kanssa Espanjassa, Camino de Santiagon pyhiinvaellusreitillä. Kävelypäiviä tuli yhteensä 16 ja kilometrejä hieman yli 400. Perille Santiago de Compostelaan saavuimme syyskuun alussa, Espanjan auringon vielä lämmittäessä leudosti.

Camino de Santiago ei oikeastaan ole yksi yhtenäinen reitti, vaan vaihtoehtoisten reittien rypäs. Yhteistä niille kaikille on se, että ne päättyvät Santiagon kaupunkiin, missä itse pyhiinvaelluskohde, apostoli Jaakobin hauta sijaitsee. Kaikilla reiteillä on pyhiinvaellusmajoja (*albergues*), jotka tarjoavat väsyneille patikoijille yksinkertaista majoitusta hyvin edullisesti, joskus ilmaiseksi. Kallein majapaikka, joka osui kohdallemme, taisi maksaa seitsemän euroa. Camino de Santiagosta ei huikeasta suosiostaan huolimatta – pahimpaan ruuhka-aikaan, heinä-elokuussa, majapaikoista on todellinen kilpailu – olekaan tullut kaupallisen ajattelun pilaamaa. Pyhiinvaelluksen voi tehdä hyvin pienellä rahalla viihdyttävästä luonnosta ja hiljaisuudesta nauttien.

Camino del Norte

Matkaan lähdimme Bilbaosta, Baskimaasta. Olimme suunnitelleet kävelemämme ns. Camino del Nortea, pohjoisen reittiä, joka myötäilee Espanjan pohjoisrannikkoa. Tällä reitillä ei pitäisi olla liikaa vaeltajia, minkä lisäksi maisemat kuuluivat olevan upeat: yhdellä puolella meri, toisella vuoristo. Erityistä suunnittelua emme matkaa ennen olleet kuitenkaan tehneet, mistä kertoo jo se, että ostimme opaskirjan vasta matkalta.

Varustuksemme oli mahdollisimman kevyt. Kannoimme selässämme rinkkoja, jotka painoivat matkan alkaessa seitsemisen kiloa. Tien päällä ollessamme jouduimme vielä kantamaan vettä, jota oli hyvä olla mukana koko ajan. Aina ei voinut olla varma, milloin seuraavan kerran pääsisi täyttämään vesipulloja. Kenkämme olivat vasiten matkalle ostetut patikointikengät. Varustauduimme vielä rakkolaastareilla ja muilla sen sellaisilla tarvikkeilla.

Pohjoisen reitin kylmyys ja sateisuus kävi jo ensimmäisenä päivänä selväksi. Olimme valinneet Camino del Norteen suosittumman ja eteläisemmän Camino Francésin sijaan, koska ajattelimme täten säästyvämmä pahimmalta kuumuudelta ja ihmisruuhkalta. Emme kuitenkaan olleet varautuneet tällaiseen säähän – aamuisin lämpötila oli alle kymmenen astetta, päivällä maksimissaan 18! Ja siihen lisäksi vielä jatkuva sade, joka piinasi meitä eritoten siksi, että meillä ei ollut mukana kunnollista sadevarustusta.

Neljän kävelypäivän jälkeen, saapuessamme Santanderiin, oli rinkkojemme sisältö ja me itse läpimärkiä. Tällaiset olosuhteet saivat meidät pakostakin miettimään reitinvaihdosta

etelään, semminkin kun muutaman päivän päästä olisi edessä kiipeäminen ylös vuorille. Santanderissa teimmekin vaikean (ja myöhemmin oikeaksi osoittautuneen) päätöksen vaihtaa reittiä. Otimme siis bussin Léoniin, josta olisi noin 300 kilometrin matka perille Santiagoon.

León

Camino Francés

Camino Francésilla meitä odotti erilainen kävelykulttuuri: vaeltajia oli kymmeniä kertoja enemmän ja pyhiinvaellusmajatalot olivat valtavan suuria, usein kirkon tai luostarin kyljessä sijaitsevia hallimaisia tiloja. Maiseman vaihdos harmitti hieman, mutta ei pitkään, sillä huomasimme, että vaellusreitit olivat täällä itse asiassa paljon paremmat – pohjoisessa olimme joutuneet liikaakin kävelemään maantienvartta. Camino Francés vei meidät aidon maaseudun läpi, usein pelkästään kävelijöiden käytössä olevia polkuja pitkin.

Sää ei kuitenkaan heti parantunut: ensimmäiset kaksi päivää olivat hyvin sateisia ja koleita. Toisena päivänä satoi jopa rakeita, joiden tähden jouduimme kykkimään puiden suojaan pitkän tovin. Ei ollutkaan ihme, että me molemmat olimme flunssaisia, Ernolla nousi jopa hieman kuume. Jouduimme tästä syystä jäämään Astorgan pikkukaupunkiin kolmeksi päiväksi lepäämään, minä aikana sää lämpeni huomattavasti. Ostimme kuitenkin Astorgasta kunnolliset sadeviitat, emme nimittäin halunneet kastua ja vilustuttaa itseämme uudestaan. Loppumatkasta ei tietenkään satanut pisaran pisaraa.

Pääsimme tervehtyneinä jatkamaan matkaa, jota oli jäljellä 10 päivää, jos vain pysyisimme aikataulussa. Loppumatka oli aikamoista nousua ja laskua: ylimmillään olimme yli 1500 metrin korkeudessa, alimmillaan merenpinnan tietämällä. Maisemat olivat hienot, mutta varsinkin nousu rinka selässä oli välillä raskasta.

Keskiaikainen silta Órbigossa

Viimeiset päivät ennen Santiagoa olivat hyvin kuluttavat, niin henkisesti kuin fyysisestikin. Teimme pitkiä päivämatkoja, joista pisin oli yli 40 kilometriä sisältäen runsasta nousua. Itse käveleminenkin alkoi puuduttaa, eivätkä lukuisat pikkukylät tarjonneet enää mitään uutta.

*Toinen silta eräässä
vuoristokylässä*

Mutta lopussa kiitos seisoo. Vaikka viimeinen päivä alkoi huonosti – jouduimme kävelemään monta ylimääräistä kilometriä aamupalapaikkaa etsiessä –, Santiagoon saapuminen oli kuin olikin matkan huipennus. Kaupunki, ja erityisesti sen maailmankuulu katedraali, oli todella kaunis ja vanhaa arvokkuutta hehkuva. Olo oli uskomaton: olemmeko todella kävelleet yli 400 kilometriä ja nyt saapuneet perille?

Jos matkaa näin jälkikäteen arvioi kokonaisuudessaan, täytyy sanoa, että se todella kannatti. Kävely osoittautui mukavaksi tavaksi matkustaa: maisemia ei katsellut ulkoapäin, vaan niissä oli itse ikään kuin sisällä. Myös monet espanjalaiset pikkukaupungit ja kylät olivat varsin viihtyisiä. Niissä ei ehkä muunlaisella matkalla tulisi käytyä. Hauskaa oli myös huomata kuinka maisemat, kasvillisuus ja jopa itse kulttuuri muuttui matkan varrella aina Baskimaasta Galiciaan.

Mitään suurempia jalka- tai muita fyysisiä vaivoja meillä ei ollut normaalia lihasväsymystä lukuun ottamatta. Rakkoja ei tullut kuin muutama, ja niistäkin selvittiin kotikonstein.

Ikimuistoinen kokemus!

Matkalla törmää useisiin kuuluisiin nähtävyyksiin, kuten tähän Gaudin suunnittelemaan palatsiin Astorgassa

PIÄNT PRAAKKAMIST

Jussi oli jo usemman vuoren ollu heijä sukuseura sihteerin vakanssil. Mont kertta hän oli yrittäny virkka tyrkyttä nuaremmil, mut kaik oliva sitä miält, et ko Jussil oli kaik oorteri kynsissäs, ni hän voi hyvi jatka hommias.

Vaikkei se seura ollukka mikkä suur, nii kyl sii vaa touhu piisas. Jussin vanhempi poika, ko asus Piikkiös, rupes kiinnostuma sukututkimuksest ja usse hän istuski penkomas arkistoi Maakunta-arkistos ja kyl vaa kaikenkaltast miälenkiintost löytyski.

Sit saat lopetta, ko vasta ruppe tulema hevosvarkkai, Jussi joskus naureskel ko poika hänel kertos uusimppi tiatojas.

Tänä suve oli taas sukukokukse vuaro ja se teettiki monekaltast touhu, et meinasiva oma huusholli asia valla unhottu. Onneks Hilma osas pittä asia oorninkis, ettei mittä pahemppa päässy tulema.

Jussi oli niinpaljo kiine sukukokoukses, ettei osannu puhutakka, ettei ain olis vetäny kokoust mukka, oli jutu aihe mikä tahtos.

Poika oli tullu taas kertoma viimiseppä tiatojas suvu assioist.

Hilma tiäsi jo vanhastas, et tarvita paljo kaffet ku isä ja poika oliva jutuissa päässe johonki 1700-luvul. Mut keske kaike Hilma oikke peljästys, nii et meinaskaffepannu purotta, ko oli juur kaatamas kaffet Jussi kuppi. Tais muute olla jo neljäs kupilline. Mitäs simmost ohjelma ole keksiny muksuil, et ne saatais uurestaski tulema, poika kysys ja leikkas oikke vaa ison kappala kakku. Hilma oli eile leiponu ja kyl vaa pöyräl kastamist oliki.

Juu kyl mä sitä ole funteeranu ja meinasivi, et mä kysy Eijalt, ko se o vähä niinko ammatti ihmine sil alal, et se ottais kaik muksut ja suunnittelis heil oma ohjelma. Simmost ei ol enne ollukka, sanos Hilma samal ko vei kaffepannu hellal. Jussi ja Hilma joiva valla porokaffet. Juu ja mää sanosi, et hän saa keksi simmose prokrammi ko hyväks näke ja lupasin viäl senki, et saa se vähä maksakki, jos tarvita.

Mitäs tykkä jos mä kerro vähä pitäjä historiast ja siit et kui ja mist meijä suku o sinne tullu ja sit siält levinny ympärs maata. Juu sen sää teekki, siit tule varmaste oikke luannikas juttu. Se täyty pistä oikke kutsusseki, jos vaik saara joku uuski tulema föli. Hilmaki oli saanu kaffekupi ettes, eikä tiätenkä voinu pittä itteäs eros jutust.

Yks assia siäl kokoukses ei kumminka muutu. Mikä simmone assia sit nii varma o, poika ihmettel ja kakus haukkaminenki jäi keske. Se et toi sun isäs valita sihteeriks. Kuka

muu sihe sit voitaa valita? Ihmeteli poikaki. Siin o joskus aikamoine opettelmine, et saa kaikk assia peukalos alla, niinko ne isäl ova.

Jussi oli saanu kaffekuppis ja kakkutassis tyhjäksi ja sanos samal ko pyhkis suupiäliäs. Mää luule et tulevas kokoukses valita sunt oppipojaks ja saakki olla varma, e mä pirä siit huale, et sä varmasti nämä homma opit ja – hyvi opitki.

TAAVETTI

TOIMITUKSESSA HUOMIOITUA

Risto Ihamuotila: Yliopistomies ja maajussi (WSOY 2007)

Risto Ihamuotilan muistelmat julkaistiin viime vuonna. Hän kertoo halunneensa kirjoittaa suvun jälkipolville, mitä on elämässään tehnyt. Risto Ihamuotila käsittelee muistelmissaan myös aikaisempia sukupolvia, ja kaiken kaikkiaan kirja on merkittävä lisä siihen kirjattuun tietoon, mitä edesmenneistä ja nykyisistä Ihamuotila-suvun jäsenistä on olemassa. Risto Ihamuotila kirjoittaa paitsi perheestään myös laajasti kotitilansa Histan kartanon vaiheista. Kirjalla on täten merkitystä myös Espoon Nuuksion kotiseutuhistorian tallentajana. Histan tila nousee esille muun muassa alueen suomenkielisen koulun perustajana ja pitkäaikaisena ylläpitäjänä. Mielenkiintoista kuvausta on myös esimerkiksi presidentti Kekkonen vierailuista Histalla.

Risto Ihamuotila loi Helsingin yliopistossa menestysuran, ja kirja sisältää kiinnostavaa tietoa yliopistomaailmasta, jolla Ihamuotilan elämässä näyttää olleen erittäin tärkeä sija. Ihamuotilan ura alkoi kyseisessä yliopistossa maatalouspolitiikan professorina ja jatkui edelleen tiedekunnan dekaaniksi ja yliopiston rehtoriksi, aina yliopiston kansleriksi asti. Merkittävän virkauransa hän päätti yliopistossa vuonna 2003.

Ihamuotila muistelee Helsingin yliopiston tarinaa, sen muutosta 1970-luvulta moderniksi huippuyliopistoksi. Aikakauteen liittyi yhteiskunnan ja maailmankin nopea muutos: globalisaatio, EU-jäsenyys, toisaalta lama ja yliopiston taloudelliset huolet.

Teoksen nimen toinen osa, maajussi, viittaa siihen, että Ihamuotila hoiti koko yliopistouransa ajan myös kotitilaansa Histaa. Hän käsittelee kirjassaan maanviljelystä ja metsänhoitoa ja mieluista harrastustaan metsästystä.

Mika Ihamuotila ja Marimekko

Mika Ihamuotila aloitti Marimekon toimitusjohtajana helmikuun alussa ostettuaan huomattavan osan Marimekon osakkeista väistyvältä toimitusjohtaja Kirsti Paakkaselta. Helsingin Sanomien (1.11.2007) mukaan Ihamuotila kertoo omaavansa vankan näkemyksen siitä, miltä Marimekon tuotteiden pitäisi näyttää. Tärkeää on myös, että Marimekko ja Marimekon tuotanto pysyvät Suomessa.

Toimitus toivoo voivansa haastatella Mika Ihamuotilaa seuraavaa numeroa varten.

SUKUSEURAN HALLITUS 2006–2008

Puheenjohtaja Jukka Kahila

Suuntakuja 3, 15870 HOLLOLA

Puh: 03-7804059, työ 03-5538441, gsm 040 8411739

Email: jukka.kahila@huurre.com

Varapuheenjohtaja Kyllikki Raatikainen

Pakaistentie 37, 21290 RUSKO

Puh: 02-4322465, Gsm 050 375 9732

Rahastonhoitaja Riikka Isotalo

Frantsinkatu 2 a 5, 20540 TURKU

Gsm 050 596 5220

Email: riikka.isotalo@tkukoulu.fi

Sihteeri Matti Äärilä

Maunulantie 53, 20900 TURKU

Puh: 02-2580283, Gsm 040 747 0026

Email: matti.aarila@pp.inet.fi

Sirkka Vainio

Paavaistentie 7, 21290 RUSKO

Puh: 02-4322130, Gsm 0400 798 677

Ulla Vesander

Kumpulanportti 3 C 11, 00520 HELSINKI

Puh: 09-799915, Gsm 050 323 5433

Email: uvesander@netti.fi

Kaija Kurkela

Mäkitie 9, 21430 YLISKULMA

Puh: 02-487 5715, Gsm 040 861 8143

Sini Fabre

Kannuskatu 4 D 39, 20880 TURKU

Gsm 041 5480373

Email: sifabr@utu.fi

Webmaster Matti Saarinen

Pokkolantie 21, 21420 LIETO

Puh. 0400829417

Email: matti.saarinen@elisanet.fi

Syyrin Sanomien toimittaja Ilkka Lindstedt

Agricolankuja 6 D 88, 00530 HELSINKI

Puh: 040-8471820

Email: ilkka.lindstedt@helsinki.fi

MUISTOSÄÄTIÖN MYÖNTÄMÄT STIPENDIT 19.10.2007

Matilda Ihamuotilan jälkeläiset (13 hakijaa)

Nimi	Oppilaitos ja opinnot	Myönnetty summa
Eveliina Kuivajärvi	Ylöjärven lukio 3. vuosi	200,-
Heidi Kuivajärvi	Ylöjärven lukio 3. vuosi	200,-
Ilkka Lindstedt	Hgin yliopisto. Arabian kielen ja islamin tutkimus 3.vuosi	2 000,-
Salli Lindstedt	Helsingin yliopiston, oikeustiede, 1. vuosi	2 000,-
Heikki Kahila	Kimpisen lukio 2. vuosi	500,-
Henri Kahila	Lappeenrannan teknillinen yliopisto	2 000,-
Ville Ilmonen	Konetekniikka, mekatroniikka 3.vuosi.	
	Helsingin Teknillinen korkeakoulu, Informaatioverkostojen tutkinto-ohjelma 2. vuosi	2 000,-
Fanny Syrjänen	Helsingin Normaali lyseon lukio 2. vuosi	200,-
Kamomilla Ilmonen	Haga-Helia Ammattikorkeakoulu, johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma 1. vuosi	2 000,-
Sini Fabre	Turun yliopisto, ranskan kääntäminen 7. vuosi	3 500,-
Matti Juhani Saarinen	Sukututkimus	2 000,-
Matti Äärilä	Sukututkimus	1 000,-
	Yhteensä	19 600,-

Matilda Ihamuotilan sisarusten jälkeläiset (7 hakijaa)

Nimi	Oppilaitos ja opinnot	Myönnetty summa
Mari Isotalo	Hgin yliopisto, maatalous-metsätieteellinen tiedekunta, 6.vuosi	1 000,-
Pauliina Järvinen	Turun ammattikorkeakoulu 3.vuosi International business management	2 500,-
Hertta Rostén	Jyväskylän yliopisto, biologia 2. vuosi	1 500,-
Sanni Rostén	Paimion lukio, 2. vuosi	200,-
Vilma Muurinen	Paimion lukio, 2.vuosi	200,-
Elina Jaakkola	Lapin yliopisto, oikeustiede, 6. vuosi	1 500,-
Matti Jaakkola	Helsingin kuppakorkeakoulu, laskentatoimi, 4. vuosi	1 500,-
	Yhteensä	8 400,-

RAHASTO I, sairaus- ja vanhuusavustukset

Ei hakijoita

KUTSU SUKUTAPAAMISEEN

Sunnuntaina 24.8.2008

Suvun vuosittainen retki suuntautuu tänä vuonna Histan tilalle ja teatteriin, esitystä *Histan häät* (lisätietoa Espoon Kaupunginteatterin kotisivuilla, www.espoonteatteri.fi) katsomaan. Alla on ohjeet teatterilippujen lunastusta varten, mikä jokaisen täytyy tehdä henkilökohtaisesti 18.6. mennessä. Henkilöitä, jotka haluavat lisäksi osallistua Histalla järjestettävään tapahtumaan, pyydetään ottamaan yhteyttä sihteeri Matti Äärilään tai puheenjohtaja Jukka Kahilaan etukäteen!

Risto ja Kristiina Ihamuotila ovat ystävällisesti lupautuneet ottamaan suvun vastaan Histalla (Histantie 1) klo 13.30. Alustavasti tarjolla olisi alkudrinkki ja Riston lyhyt kertomus Häiden taustasta sekä mahdolliset sukuseuran johdon tiedotukset.

Hääpaikka on kilometrin päässä Histalta Honkamajalla (Nupurintie 24), joka sijaitsee aivan Turun moottoritien Ämmässuo-Nupuri-liittymässä, ”vanhalla” Turuntiellä (samassa kohdassa mistä Histantie lähtee ”vanhalta” Turuntieltä, joka tällä kohdalla on nimeltään Nupurintie). Teatterin kotisivullakin on ajo-ohje.

VARAUSOHJE

"Histan häät" teatteriesitykseen 24.8. klo 15 on kaikkiaan varattu 70 lippua 18.6. asti.

- Soita Espoon Kaupunginteatterin lipunmyyntiin p.09-4393 388 tai 09-4393 5524

- kerro että haluat varata Histan häihin su. 24.8. lippuja ryhmävarauksesta 09-8635971 Syyrin suku

- tee varaus omalle numerollesi ja SOVI LUNASTUSPÄIVÄSTÄ!!

- liput voit helpoimmin hakea Lippupiste OY:n toimipisteistä 34 eri paikassa, Espoon teatterista tai sopia lippujen lähetyksestä teatterin kanssa. Lippujen toimitusmaksu (laskulla lähetettäessä) on 6,- euroa / toimitus. Lippupiste perii tällä hetkellä 0,50 e/lippu palvelumaksua ja 1.8. lähtien 1,50 e/lippu. 1.8. lähtien lippuja voi myös lunastaa kaikista R-kioskeista.

- On siis soitettava ensin Espoon teatteriin. Et voi ostaa lippua suoraan netistä!

- Ryhmävarauksen liput, joita ei ole varattu 18.6. mennessä raukeavat. TOIMI SIIS AJOISSA!

Lippujen hinnat aikuiset 28e(normaalisti 32e), lapset alle 17v ja

opiskelijat 22e. Hinta sisältää hääpäivällisen!

Fredrica ja Matti Syyrin sukuseura

Maunulantie 53, 20900 Turku

<http://www.syyrinsukuseura.com>

Perustettu 16.9.1984